

Kvalitet inn, kvalitet ut

Fra 15. april 2009 tar Norsk pasientregister imot personidentifiserbare data og ikke bare anonyme data som i dag. Det innebærer at pasientenes fødselsnummer knyttes til de administrative data og til diagnosekodene som sendes inn bl.a. fra sykehusene. Begrunnelsen for å gjøre endringen er, ifølge Helsedirektoratets nettsider, at det «kan bidra til at vi får mer kunnskap om årsak, utbredelse og forløp til ulike sykdommer og om hvilken behandling som gir best resultat». Hensikten er god, men hvordan skal man få denne typen viten ut av Pasientregisteret? De data som i dag samles inn, gir få presise opplysninger om sykdomsforløp og behandling. Kvaliteten på dataene blir ikke bedre av at de påføres et fødselsnummer.

Charlotte Haug

Charlotte Haug
redaktør

Tidsskrift for Den norske legeforening

Legenes hus
Akersgata 2
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

Redaktør
Charlotte Haug

Medisinske redaktører
Are Brean
Michael Bretthauer
Odd Terje Brustugun
Trine B. Haugen
Åslaug Helland
Erlend Hem
Geir Jacobsen
Anne Kveim Lie
Siri Lunde
Preben Aavitsland

Redaksjonskomité
Guri Rørtveit (leder)
Lill-Tove Rasmussen Busund
Ola Dale
Karl Otto Nakken
Geir Riise
Baard-Christian Schem
Annetine Staff
Marte Walstad

Faste medarbeidere
Anne Forus
Anne Langdalen
Guttorm Raknes
Jan Didrik Schjøtt
Kari Skinningsrud
Olav Spigset
Kari Tveito
Marit Tveito
Leiv Otto Watne
Ragnhild Ørstavik

Sentralbord 23 10 90 00
Redaksjon 23 10 90 50
Telefaks 23 10 90 40
www.tidsskriftet.no
E-post:
tidsskriftet@legeforeningen.no
nettredaksjonen@legeforeningen.no
annonser@legeforeningen.no

Redaksjonssjef
Anne Ringnes

Produksjonssjef
Berit Seljebotn

Manuskriptredaktører
Åslaug Flo
Marit Fjellhaug Nylund
Raida Ødegaard

Bilredaktør
Anne Gitte Hertzberg

Redaksjonssekretærer
Jorunn B. Kvarme
Gunn Marit Seberg
Liv Thier

Nettredaksjonen
Nettredaktør Stine Bjerkestrand
Kari Ekelund
Eline Feiring
Ine E. Furulund
Gro Rabben
Tengel Sandtrø
Stein Runar Østigaard
Anne Aaby

Markedsseksjonen
Markedsjef Ellen Bye Knutsen
Anne-Britt Dahl
Karin Wallin
Mira Østbye

Ytterligere informasjon bakerst i bladet

Kjøttkrone. Foto Anne-Lise Reinsfelt, Norsk Folkemuseum

Kjøttkrone

Kjøttkronen brukes til å henge opp spekeskinker, fenalår og spekepølser. Stabburret var stedet der skinkene skulle henge. Grunnen til dette er at det er forholdsvis svalt og luftig der og du får de naturlige svingningene i døgntemperaturen. Kjøttet kan ta opp noe fuktighet om natten, slik at det holder seg friskt og smaken utvikles videre. Spekeskinker lages av lår fra svin, mens fenalår lages av lår fra sau. Det kreves kunnskap og lang tid for å lage god spekemat. Etter passelig salting (skinker ca. 6–12 uker og sauelår ca. 6–8 dager) skal lårene tradisjonelt henge luftig til tørt og speking (skinke minst 4–5 måneder og sauelår minst 2–4 måneder, men særlig skinkene ble ofte hengende mye lenger før man begynte å bruke dem). Tidligere ble første del av tørkingen foretatt utendørs i distrikter med kjølig, tørt klima slik at risikoen for muggdannning på kjøttet var liten. I distrikter med fuktigere klima ble spekematen ofte kaldtørket før tørking for å gjøre det mer motstandsdyktig overfor mugg. I våre dager med klimakrise og ekstremvær ville utendørsspeking være en risikosport. Men nå blir spekematen foredlet i fabrikklegg der temperatur og fuktighet blir styrt automatisk.

Kjøttkronen er laget i smijern i siste halvdel av 1800-tallet. Den er 63 cm høy, med en diameter på 53 cm. Det er åtte opphengskroker for skinker langs kanten og en kraftig krok i sentrum. Kronen er meget pent og rikt formet fra smedens hånd. Å lage en kopi nå ville ta om lag fire uker om man fikk hyrt en dyktig smed. Dette sier noe om statusen som spekematen hadde i eldre tider.

«...En Skinke jeg eyer, om nogen har lyst,
Har hængt udi Røg nu paa niende Høst,
Er temmelig vel udi Spege, ...»

*Fra Petter Dass (1647–1707),
Nordlands Trompet (1670-årene)*

Jan Petter Brennsund
jan.petter.brennsund@norskfolkemuseum.no
Norsk Folkemuseum

I dette nummer av Tidsskriftet kan du lese om jernbalanse og sykdom knyttet til jern på side 850, 858 og 863.